

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 170/2569

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1459, ป.พ.พ. มาตรา 1718, ป.วิ.พ. มาตรา 87,
พ.ร.บ.ว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. 2481 มาตรา 20

ย่อ / หลักกฎหมาย

ผู้คัดค้านมีสำเนาบันทึกการสมรสรัฐพลอริดาพร้อมคำแปล มาแสดงว่า ผู้คัดค้านกับผู้ตายสมรสกันตามกฎหมายของรัฐพลอริดาเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2533 และผู้คัดค้านมีหนังสือรับรองการสมรสโดยเสมียนศาลและผู้ควบคุมเขตไมอามี-เดด รัฐพลอริดา พร้อมคำแปลมายืนยันว่าสำเนาบันทึกการสมรสรัฐพลอริดา เป็นสำเนาเอกสารที่แท้จริงและถูกต้อง ซึ่งตาม ป.พ.พ. มาตรา 1459 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า การสมรสในต่างประเทศระหว่างคนที่มีสัญชาติไทยด้วยกัน หรือ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีสัญชาติไทย จะทำตามแบบที่กำหนดไว้ตามกฎหมายไทยหรือกฎหมายแห่งประเทศนั้นก็ได้ และ พ.ร.บ. ว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. 2481 มาตรา 20 วรรคสอง บัญญัติว่า การสมรสระหว่างคนในบังคับไทยหรือคนในบังคับไทยกับคนต่างด้าว ซึ่งได้ทำในต่างประเทศโดยถูกต้องตามแบบที่กฎหมายไทยกำหนดไว้ ย่อมเป็นอันสมบูรณ์ ผู้คัดค้านจึงเป็นภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายและเป็นทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกของผู้ตาย ผู้คัดค้านฎีกาโดยแนบข้อความสนทนาระหว่างผู้คัดค้านกับผู้ร้องทางแอปพลิเคชันไลน์ ซึ่งแม้ผู้คัดค้านจะเพิ่มอ้างส่งเอกสารดังกล่าวในชั้นฎีกาแต่ผู้ร้องก็มีได้ยื่นคำแก้ฎีกาหรือโต้แย้งเกี่ยวกับเอกสารนั้น ศาลฎีกาย่อมมีอำนาจในการรับฟังพยานเอกสารดังกล่าวได้ ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 87 (2)

คำพิพากษา

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้มีคำสั่งตั้งผู้ร้องเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตาย ผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้านขอให้ยกคำร้องขอและตั้งผู้คัดค้านเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตาย ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ยกคำร้องขอ และยกคำคัดค้าน ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีให้เป็นพับ (ที่ถูก ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ) ผู้คัดค้านอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 6 พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ ผู้คัดค้านฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่ได้แย้งในชั้นฎีการับฟังเป็นยุติว่า นายวิทยา ผู้ตาย ถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2566 มีทรัพย์สินมรดกที่ต้องจัดการตามบัญชีทรัพย์สินมรดก สำหรับปัญหาว่าพินัยกรรมเอกสารฝ่ายเมือง เป็นโมฆะหรือไม่นั้น ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่าพินัยกรรมดังกล่าวทำขึ้นขัดต่อ

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1658 จึงตกเป็นโมฆะตามมาตรา 1705 และมีคำสั่งยกคำร้องขอของผู้ร้อง ผู้ร้องไม่อุทธรณ์ ปัญหาดังกล่าวจึงยุติไปตามคำสั่งศาลชั้นต้น มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของผู้คัดค้านว่า สมควรตั้งผู้คัดค้านเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายหรือไม่ เห็นว่า ผู้คัดค้านมีสำเนาบันทึกการสมรสรัฐพลอริดาพร้อมคำแปลตามเอกสารหมาย ค.2 มาแสดงว่า ผู้คัดค้านกับผู้ตายสมรสกันตามกฎหมายของรัฐพลอริดาเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2533 โดยในช่องที่ 34 และ 35 ของเอกสารดังกล่าวระบุว่า ผู้คัดค้านซึ่งเป็นเจ้าสาวการสมรสครั้งสุดท้ายสิ้นสุดลงด้วยการหย่าเมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2533 ซึ่งตรงกับที่ผู้คัดค้านเบิกความตอบถามถึงว่า ผู้คัดค้านจดทะเบียนสมรสกับนายพีระศักดิ์ เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2519 แต่การสมรสดังกล่าวสิ้นสุดแล้วเมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2533 และผู้คัดค้านมีหนังสือรับรองการสมรสโดยเสมียนศาลและผู้ควบคุมเขต

ไมอามี-เดด รัฐฟลอริดา พร้อมคำแปลตามเอกสารหมายเลข ค.5 มายืนยันว่าสำเนาบันทึกการสมรสรัฐฟลอริดาตามเอกสารหมายเลข ค.2 เป็นสำเนาเอกสารที่แท้จริงและถูกต้อง ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1459 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า การสมรสในต่างประเทศระหว่างคนที่มีสัญชาติไทยด้วยกัน หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีสัญชาติไทย จะทำตามแบบที่กำหนดไว้ตามกฎหมายไทยหรือกฎหมายแห่งประเทศนั้นก็ได้ และพระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. 2481 มาตรา 20 วรรคสอง บัญญัติว่า การสมรสระหว่างคนในบังคับไทยหรือคนในบังคับไทยกับคนต่างด้าว ซึ่งได้ทำในต่างประเทศโดยถูกต้องตามกฎหมายไทยกำหนดไว้ย่อมเป็นอันสมบูรณ์ เมื่อผู้ร้องไม่มีพยานหลักฐานมานำสืบหักล้าง จึงรับฟังได้ว่าการสมรสระหว่างผู้คัดค้านกับผู้ตายสมบูรณ์ตามกฎหมายแล้ว ผู้คัดค้านจึงเป็นภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายและเป็นทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกของผู้ตาย ส่วนที่ศาลอุทธรณ์ภาค 6 วินิจฉัยว่า ผู้คัดค้านไม่ใส่ใจดูแลผู้ตายที่ป่วยหนักและต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาจำนวนมาก และผู้ตายมีเจตนาจะยกทรัพย์มรดกให้แก่บุคคลอื่น จึงไม่สมควรตั้งผู้คัดค้านเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายนั้น เห็นว่า แม้ผู้ร้องเบิกความเป็นพยานว่า ผู้ร้องเป็นผู้นำผู้ตายเข้ารับการรักษาอาการป่วยที่โรงพยาบาล และเป็นผู้ออกเงินค่ารักษาพยาบาล ผู้คัดค้านไม่เคยไปเยี่ยมดูอาการของผู้ตาย และผู้คัดค้านไม่ได้เดินทางไปร่วมประกอบพิธีศพของผู้ตาย แต่กลับได้ความตามคำเบิกความของผู้ร้องตอบถามค้านว่า ผู้ร้องรู้จักกับผู้คัดค้านมาประมาณ 10 ปี ผู้ตายกับผู้ร้องอยู่ที่กรุงเทพมหานครประมาณ 6 เดือน แล้วย้ายไปอยู่ที่อำเภอแม่สอด 1 เดือน ก่อนเสียชีวิต ก่อนหน้านั้นผู้คัดค้านกับผู้ตายอยู่ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยตลอด ผู้ร้องไม่ได้แจ้งให้ผู้คัดค้านทราบว่าผู้ตายถึงแก่ความตาย ซึ่งเจือสมกับคำเบิกความของผู้คัดค้านว่า หลังจากผู้คัดค้านกับผู้ตายสมรสกันเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2533 ทั้งสองพักอาศัยร่วมกันที่ประเทศสหรัฐอเมริกา จึงรับฟังได้ว่าผู้คัดค้านกับผู้ตายอยู่กินฉันสามีภริยานับแต่สมรสจนถึงวันที่ผู้ตายถึงแก่ความตายเป็นเวลากว่า 33 ปี อีกทั้งผู้คัดค้านฎีกาโดยแนบข้อความสนทนาระหว่างผู้คัดค้านกับผู้ร้องทางแอปพลิเคชันไลน์ตามเอกสารแนบท้ายฎีกาหมายเลข 4 ซึ่งแม้ผู้คัดค้านจะเพิ่งอ้างส่งเอกสารดังกล่าวในชั้นฎีกา แต่ผู้ร้องก็มิได้ยื่นคำแก้ฎีกาหรือโต้แย้งเกี่ยวกับเอกสารนั้น ศาลฎีกาย่อมมีอำนาจในการรับฟังพยานเอกสารดังกล่าวได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 87 (2) โดยข้อความสนทนาในเอกสารดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ระหว่างที่ผู้ตายพักอาศัยอยู่กับผู้ร้อง ผู้คัดค้านสนทนากับผู้ร้องผ่านแอปพลิเคชันไลน์เกี่ยวกับอาการป่วยรวมถึงเรื่องอื่น ๆ ของผู้ตายเป็นประจำ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้คัดค้านยังใส่ใจและเป็นห่วงผู้ตาย แต่อาจเพราะอาการป่วยของผู้ตายเป็นเหตุให้ผู้ตายมีอาการฉุนเฉียวจนผู้คัดค้านไม่สามารถดูแลผู้ตายด้วยตนเองได้ ดังปรากฏจากข้อความสนทนาในวันที่ 17 เมษายน 2566 ที่ผู้คัดค้านแสดงความเสียใจที่ต้องให้ผู้ร้องเป็นผู้ดูแลผู้ตาย แต่กลับเป็นผู้ร้องที่ไม่แจ้งเรื่องผู้ตายทำพินัยกรรมเอกสารฝ่ายเมืองยกทรัพย์มรดกให้แก่ผู้มีชื่อตามพินัยกรรมซึ่งรวมถึงผู้ร้อง ไม่แจ้งให้ผู้คัดค้านทราบว่าผู้ตายถึงแก่ความตาย เป็นเหตุให้ผู้คัดค้านไม่ได้ไปร่วมพิธีศพของผู้ตาย และไม่แจ้งถึงการยื่นคำร้องขอจัดการมรดกโดยตั้งผู้ร้องเป็นผู้จัดการ พฤติการณ์ของผู้คัดค้านจึงไม่ถึงกับไม่มีคุณสมบัติหรือขาดความเหมาะสมที่จะเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายดังที่ศาลอุทธรณ์ภาค 6 วินิจฉัย เมื่อการจัดการทรัพย์มรดกของผู้ตายมีเหตุขัดข้อง และผู้คัดค้านไม่เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้เป็นผู้จัดการมรดกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1718 สมควรตั้งผู้คัดค้านเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตาย ที่ศาลล่างทั้งสองศาลมีคำสั่งยกคำคัดค้านของผู้คัดค้านนั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของผู้คัดค้านฟังขึ้น ฎีกาข้ออื่น ๆ ของผู้คัดค้านไม่จำต้องวินิจฉัยอีกต่อไป

พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ตั้งนางสาวเรวดี ผู้คัดค้าน เป็นผู้จัดการมรดกของนายวิทยา ผู้ตาย ให้มีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย นอกจากที่แก้ไขเป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 6 ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

กรกันยา สุวรรณพานิช · ตุล เมฆยงค์ · สุรพล คงลาภ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/170/2569>